

ضرورت توجه به ابعاد اجتماعی و انسانی مکانیزاسیون در جوامع روستائی (با تاکید بر آموزش، ترویج و جامعه شناسی روستائی)

مسعود برادران^۱ غلامحسین حسینی نیا^۲

این مقاله با استفاده از روش کتابخانه‌ای، ابتدا ضرورت و اهمیت مکانیزاسیون جهت نیل به اهداف توسعه کشاورزی را به صورت یک اصل مورد تأیید قرارداد، آنگاه محورهای موضوعی زیر را مورد بررسی و اثبات قرار میدهد:

ویژگیهای یک نظام مکانیزاسیون مناسب و مطلوب مکانیزاسیون هنگامی که حرکت در جهت اهداف توسعه همه جانبه تلقی میگردد که دارای خصوصیات زیر باشد.

۱- تکنولوژی مناسب ملی و منطقه‌ای مورد استفاده قرارگیرد. بگونه‌ای که سبب وابستگی به سایر کشورها نگردد.

۲- استفاده از مکانیزاسیون درچارچوب اصول کشاورزی پایدار و بصورتی کلی‌تر در چارچوب توسعه پایدار، انجام گیرد.

۳- برجایگاه منابع انسانی در مکانیزاسیون و ضرورت آماده سازی این نیروها جهت ایفای نقش در فرآیند مکانیزاسیون توجه شود. دراین رابطه به این موضوع اشاره میشود که مکانیزاسیون کمیت نیروی انسانی بخش کشاورزی را کاهش میدهد اما از سوی دیگر نیازمند نیروهای کیفی، متخصص و آموزش دیده میباشد. از این رو، مکانیزاسیون تنها در صورتی به اهداف خود تامل خواهد شد که تمامی نیروهای انسانی درگیر در آن از طریق آموزشهای رسمی و غیررسمی (ترویج)، اطلاعات و مهارتهای لازم را فراگیرند.

۴- جهت جذب نیروهای انسانی مازاد بخش کشاورزی حاصل از مکانیزاسیون چاره‌اندیشی شود.

۵- بر رابطه و تاثیر دوجانبه مکانیزاسیون و نیروی انسانی توجه گردد. دراین مورد تاثیر مکانیزاسیون بر زنان روستائی مختصراً بررسی میشود.

۶- با عنایت به آن که مکانیزاسیون علاوه بر دگرگونیهای فنی، دگرگونیهای اجتماعی را نیز در جوامع روستائی بدنبال خواهد داشت، بر ضرورت بکارگیری علوم انسانی و اجتماعی از قبیل جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی،

۱- عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

۲- دانشجوی دکتری دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

ارتباطات و غیره، در طراحی و اجرای برنامه‌های مکانیزاسیون تاکید گردد. در این خصوص چندین مثال که بیانگر بکارگیری نابجا و نسنجیده از تکنولوژی و تاثیرات اجتماعی منحنی آن بر جوامع روستایی است، ارائه خواهد شد. در انتهای مقاله، پیشنهاداتی حول محورهای فوق و باهدف دستیابی به یک نظام اصولی و منطقی مکانیزاسیون ارائه شده است.